

DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE

A magyarországi nagy- és kistőzsdetulajdonosok szakközlönye és értesítője.

A DOHÁNYGYÁRTÁS, ELADÁS, VALAMINT A HOZZÁTARTOZÓ CIKKEK SZAKKÖZLÖNYE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár fél évre 5 kor.

Kiadótulajdonos és felelős szerkesztő:

HATSEK ADOLF.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VI., Eötvös-utca 5.

hová az előfizetési összegek
— valamint a kéziratok küldendők. —

TARTALOM: A magyarországi dohánynagyárusok. — A mi szivarjaink. — Vegyes hírek.

A magyarországi dohánynagyárusok.

A gyakorlati tapasztalatok, amelyeket a dohányelárusítás terén egy emberöltőn át szereztünk, arról győztek meg, hogy ennek a hivatásnak egészen másképp alkotva kellene lennie, ha azt akarják vele elérni:

1. Hogy az, aki a m. kir. dohánygyártmányok nagybani elárusításával foglalkozik, ezen a pályán megélhetést találhasson.

2. Hogy a nagytrafikos a fölöttes hatóságoknál jóakarató figyelemben és támogatásban részesüljön, ami által hivatása megkönnyítettnek.

3. Hogy a hozzá beosztott kistrafikosokkal, akik az ő vevői, barátságos üzleti viszonyban álljon.

Ez a három pont az, amely ideálként lebegett előttünk, midőn első ízben szállottunk hirlapilag sikra a nagytrafikosok érdekében.

Az első pontra megjegyezzük, hogy mi teljes komolysággal küzdöttünk azért, hogy a nagytrafikosok keresetképesekké legyenek anélkül, hogy arra volnának rászorulva, hogy saját kistőzsdéjüket kihasználják. A nagytrafikosnak a mi intencióink szerint egyáltalán nem kellene kistőzsdével birnia, hanem a m. kir. dohányjövedéknek aképen kellene fáradságát és munkáját megfizetnie, hogy üzlete hozadékából megélhessen. Tendenciósus valótlanság az, hogy a pénzügyminiszterium nem lenne hajlandó a nagytrafikosok provizióját olyképen felemelni, hogy a kicsinybani elárusítást könnyen nélkülözhetnék. A pénzügy-

miniszteriumot már abból az okból is könnyen lehetne erre megnyerni, mert a kistrafikosok örökös panaszaitól végre szabadulni szeretne és mert végül az osztrák testvérmonopólium a nagytrafikosok provizióját szintén felemeli és a kistrafikokat megszünteti. De mit használ mindez. Elköveltük azt a hibát, hogy a nagytrafikos szövetség elnökévé épen azt a férfit választottuk, akinek az országban a legjobban menő kistrafikja van és amelyben a melléciók magukban véve 40,000 korona tiszta hasznot hoznak. Minthogy pedig Sopronyi úr nagytrafikja nem hoz többet 20,000 koronánál, természetesen bolond volna, ha olyan ujításra törekedne, aminőt mi javaslatba hoztunk és folytonosan ajánlani fogunk.

A már oly sokszor kifejezésre juttatott intencióink 2. pontja a nagytrafikosoknak a fölöttes hatóságok részéről leendő támogatására vonatkozik. Kérdezzük azonban: Lehet-e ez a támogatás, ha az országban majdnem egyetlen nagytrafikos sincs, aki nagyban való árusításra nagyobb súlyt helyezne, mint detail üzletére. Hiszen szükségképen nemcsak a közönségnek és a kistrafikosoknak, hanem a hatóságoknak is a kistrafikos konkurrensének kell tekintenie a nagytrafikost. S talán a valóságban nem így áll a dolog? Hiszen természetesen, azt fogják ellenvetni, hogy az adott körülmények közt a dolog másképen nem lehetséges. Nagyon helyes! De miért nem változtatják meg ezeket a körülményeket? Mire való tulajdonképen a szövetség? Talán csak azért, hogy a vidéki

nagytrafikosok egyszer évenként a fővárosban egy bankettet tarthassanak. Állítjuk, hogy a kincstár nagyon szívesen hajlandó lenne az elárusítás terén korrektebb viszonyokat teremteni, mint amilyenek jelenleg uralkodnak. Mert végre is világosságot kell e dologban teremteni.

A 3. pontban megemlítjük a nagy- és kistrafikosok közt fennálló gyakran rendkívül borus viszonyt. Ennek kizárólag és egyedül a nagytrafikosok kistrafikja az oka. Aki ezt nem akarja elhinni, mesélhetünk annak olyan históriákat, hogy maga is be fogja látni, hogy továbbra ez így nem maradhat. De ettől teljesen eltekintve, a nagytrafikosoknak sem áll érdekükben, hogy a dolog így maradjon, ám-bár a szövetség elnöke csak igen nehéz szívvel válnék meg a kistözsdéjétől, amit szívesen elhiszünk neki, minthogy annyi hasznót, amennyit az hoz, a pénzügyminiszterium a nagytrafiknak természetesen nem engedélyezne. De Sopronyi úr csak egyetlenegy ember és nem az összeség. És a vidéki kistrafikosnak, akinek a provízióját javítani fogják, egészen más érdekköre van, mint Sopronyi úrnak és hiveinek. És éppen ebben áll a végzetes tévedés és hiba, amelyet a nagytrafikosok egyrésze elkövet, amidőn egy szövetségbe belépnek anélkül, hogy jóformán törődnének az abban történő eseményekkel. Nem elég egyszer évenként a közgyűlés alkalmával a csinos beszédek meghallgatni, hanem fel kellene ismerni az értéket, amellyel a szövetségnek birnia kellene és amellyel bizony nem bir.

A szövetségnek, ha már fennáll, kiváló tehetségű elnökre van szüksége, főleg pedig független erőre, amely a maga részére semmit sem akar elérni. Véleményünk szerint a vidéken sok ily erő van. Azonkívül nem látjuk be, hogy miért kell a szövetség székhelyének Budapesten lennie, ép úgy lehetne egy vidéki városban. Ami pedig a szövetség közléseit illeti, azt tanácsoljuk, hogy azokat szakemberekkel fogalmaztassák (azaz nagytrafikosokkal és nem hivatalnokokkal, akik semmit sem értenek belőle) és hogy ezek a publikációk előzetesen egy bizottság által átolvastassanak. Mert fogalmuk sincs arról,

hogy a toll milyen veszedelmes szerszám, ha nem tudnak vele elbánni. S még egyet. Nincs messze az idő, amikor minden nagytrafikos be fogja látni, hogy nekünk állításaink tekintetében igazunk van. A mai nagytrafikos nem egyéb, mint hamupipóke a kereskedők közt, mint egy kényelmes és fölösleges száma a kincstárnak és veszedelmes konkurrensé és ellensége a kistrafikosoknak. S miért van mindez? Talán rongyos csekély fizetés miatt, amelyet bevételez. Nem vehetné be ugyanezt nobilisabban, kellemesebben, ha a kistrafikkal felhagyna? Mi határozottan azt hisszük, hogy igen.

A mi szivarjaink.

Az «A» betűn kezdve a «K»-ig terjed az elárusításba kerülő szivarok teljes fokozata, amely Magyarország dohányzóközönségének szánva, az izlés összes irányait ki kell hogy elégítse. Természetesen nem számítjuk ide azokat a szivarfajtákat, amelyek csak igen csekély mennyiségben és kizárólag azért, hogy a kérdezősködésnek elég legyen téve szerepelnek a különlegességi árudák katalógusában dacára annak, hogy mint a fentnevezett fajok, belföldi gyártmányok.

S ezzel a néhány fajtával, amelyek már nagyrészt a dohánymonopólium kezdetén is megvoltak, gazdálkodnak még manapság is, anélkül hogy csak gondolnának is arra, hogy oly változtatásokat eszközöljenek, aminőket a jelenkor megkíván.

Bocsánat, itt tulajdonképen egy megjegyzést kell tennünk, amely a mi dohányjövedékünket védelmébe veszi. A dohányjövedék, tudomásunk szerint már gyakran gondolt az árusított szivarfajok alapos megváltoztatására még pedig olyképen, hogy a fajok, azok nevei megváltoztassanak és főképen, hogy számuk nagyobbítsák. Egy ezirányú reform szándéka már rég óta megvolt és ma is fennáll. Akadályul, amiért ez meg nem történhetett, eddig az a körülmény szolgált, hogy az osztrák dohánymonopólium eddigi konzervatív álláspontjától eltérni nem akar. És minthogy a mi dohánymonopóliumunk vámkorlátok nemlétében e kérdésben az osztrák egyedárusággal egyértelműleg kénytelen eljárni, így tehát minden szépen a régiben maradt. Egyébként *Gränzenstein* volt pénzügyi államtitkár is hibás volt e kérdésben, aki azt hitte, hogy a dohánymonopólium összes kérdéseire egyedül ő ért és aki Ausztriával szemben maga volt a megtestesült engedékenység. A dohánymonopólium terén fennálló üzertermészeténél fogva oly újítások megvalósítása, mint aminőkről szó van, több évi időt vesz igénybe. Tehát rossz helyen alkalmazott takarékoság és súlyos hiba volt a dohánymonopólium vezetői részéről, Lukács volt

pénzügyminisztert sem véve ki, hogy nem látták előre, hogy minek kell a közel jövőben bekövetkeznie, tudniillik a dohányos közönye a szivarokkal szemben, amelyek, noha gyártásukat csak lényegtelen kritika érheti, a fogyasztók körében mégis csak kevés elismerésre találnak.

S ez a dolog egyáltalán nem lep meg bennünket. Hogy is tetszhetik egy olyan szivar amely egy fél-évszázadon át sem külsejében, sem nevében nem változott. A Britanicának, mely favoritszivar volt, manapság tiszteres forgalmat kellene elérnie. Miért? Mert ennek a szivarnak úgy közepes erősségénél fogva, mint pedig a középosztálynak leginkább megfelelő ára miatt a dohányzók legnagyobb részét kellene magának meghódítania. Azonban ez a szivar 43 éves és nem sokkal fiatalabbak az «ujabb fajták», ugy mint a Regalitas és Trabuco. Az «E, F, G és H» szivarok már a monopólium kezdetekor is megvoltak é ami végül a rövid Virginát és Operast illeti, amely mindkét szivart 10 évvel ezelőtt Ausztria erőltette ránk egyetlen ember sem ejtene könnyet, ha ezek a fajták már nem léteznének.

Változtatásra sürgös szükség van. A fajok szaporítása, új fajok alkotása, régiek módosítása, ez az, amire dohánymonopóliumunknak minden körülmények közt szüksége van. A legutóbbi 50 év folyamán minden megváltozott, minden, csupán az osztrák és magyar szivarok nem. A legnagyobb baj e változatlanságban a régi formák és normatívumok ezen consequens fenntartásában pedig abban áll, hogy a dohányosok épen-séggel úgy találják, hogy e szivarok megváltoztak, t. i. azt hiszik, hogy hajdan jobb szivarokat kaptak. Mert a fogyasztó el se tudja hinni, hogy változás nem történhet.

Vegyes hírek.

Boldog dohányárusok. A nagytrafikosok szövetsége a szövetség kebelében úgynevezett «kisárus-szakosztályt» alakított. Ennek az a célja, hogy minden alkalommal, amidőn a trafikosok, vagy azok szövetsége a kistrafiknak a nagytőzsdéktől való elválasztását emlegetik, a kistrafikosok nevében közbeléphessenek, ami természetesen nagy zürzavart idéz elő. Hiszen emlékszünk rá, hogy ez már néhányszor meg is történt.

Ez a «szakosztály», amelynek tagjai a tagságukkal üzött visszaéléseket aligha sejtik, most, amint halljuk egy banketet rendez táncmulatsággal egybekötte. Ez a «kistrafikosok szakosztálya» tudniillik nem tud más módot arra, hogy mily remekül megy a dolguk. Persze épen azok a trafikosok tartoznak a kötelékébe, akiknek tényleg fényes üzleteik vannak, csak az a szomorú, hogy oly kevesen vannak. Lady patronessként állítólag egy trafikosnő fog szerepelni, aki ezzel az ünnepéllyel egyidejűleg negyvenéves működésének ünnepét fogja megülni. Örömmel halljuk, hogy még

mindig van a fővárosban néhány trafikos, akiknek olyan jól megy a soruk, hogy banketezésben lelnek örömet. A pénzügyminiszter úr ő excellenciájának most már joggal lesz oka azt mondani, mint az elmúlt évben a képviselőházban kijelentette, hogy a trafikosokat nem kell sajnálni. Viszont mi azt hisszük, hogy bizony sajnálatra méltók, minthogy oly férfiak vannak köztük, akiknek az összeség java iránt nincs érzékük.

Olcso reklám. Egy francia cigaretta hüvelygyár, amelynek Bécsben is van raktára, nemrég egy helybeli lapban drága pénzen egy reklámcikket helyezett el. Ezt a cikket, amely körülbelül 100 nyomtatott sorra terjedt, igen sok németországi lap is mit sem sejtve, lehozta. Nem hisszük, hogy a cég az utánnomás miatt pert fog indítani az illető újságok ellen.

A VII. kerületi nagytrafikot a napokban megnyitották és az összes odatartozó dohánykísárusokat az ottan való bevásárlásra utasították.

Németországban a külföldi cigaretták bevitelére jelentékeny arányokat ölt, amin egyáltalán nem csodálkozunk, ha tekintetbe vesszük, hogy a német dohánygyárosok (tisztelet a kivételnek) a fogyasztót mennyire kizsákmányolják. Tényleg az egész világon sehol sem színek olyan rossz, mindenféle parfümmel és egyébbel kevert cigarerettadohányt illetve cigarettát, mint Németországban. A Németországba bevitt cigarettáknak több mint fele Ausztriából ered. Magyarországot sajnos nem említhetjük Ausztriával kapcsolatban, mert csak nagyon kevés cigaretta ered Magyarországból. Mit szól ehhez a tényhez a m. kir. dohányjövedék?

A dohányzás tudvalevőleg nem marad hatás nélkül az emberi szervezetre. Hasonlóképen ismeretes, hogy folytonosan akadnak «kutatók», akik jobb foglalkozás híján ismét a dohányra támadnak. Ujat ilyenkor csak ritkán hoznak napfényre; de ez az ő szemükben mit sem határoz, mert szándékukat, t. i. hogy a nép barátjai és jötevői gyanánt tűnjenek fel, elérik s az nekik elegendő. Most ismét Dr. Hesse nevű «tudós» foglalkozott a dohányossal mint «égető kérdéssel» munkájának a címe és a vége a legjobb. Mert miután a «kutató» ur ismét az összes lehető rémes historiákat elmondotta, olyan eredményre jut, amely az előzőket csaknem megcáfolja. T. i. azt mondja: «Mindenesetre azonban a dohányzásnak, ha mértékletes módon üzik, megvannak a jó oldalai. A szivar, dús étkezés után, az emésztésre tényleg kellemes hatást gyakorol. Azonkívül a dohányzás jótévő hatása megfeszített szellemi munka után, különösen pedig megnyugtató hatása heves kedélyizgalom után eléggé ismeretes.» — Ebben természetesen igazat adunk a szerzőnek. De ha valaki a «mértéktelen» dohányzás következményeit tolja folytonosan előtérbe, akkor ily módon ezer más dolog rendkívül kártékony hatását is ki lehet mutatni. Csak a számtalan háziszerre kell gondolnunk. Olyan emberek akik nem tudnak magukon uralkodni, bizony vásárra viszik a bőrüket; de elrettentő például nem kell őket odaállítani.

A dohánygyártás az Egyesült Államokban az 1906/7. évben jelentékeny többletet mutat. 5.151862130 cigarettát gyártottak, tehát 136,895.817 darabbal többet, mint a múlt évben. Érdekes a számok összehasonlítása, melyek a szivarok és cigaretták produkcióját az utóbbi években feltüntetik. 1897-ben 7.000,000,000 szivart és ugyanily számú cigarettát állítottak elő. A szivarok gyártása ezután emelkedett és a cigaretták számát az 1900. évben 2.000,000,000 darabbal túlszárnyalta. A cigarettafogyasztás ebben az évben 1.500,000,000 darabbal csökkent, lassanként azonban ismét emelkedett és 2 évvel ezelőtt 3.000,000,000 darabra növekedett. Egy év alatt az előállított cigaretták száma 4.000,000,000 darabra emelkedett és jelenleg a 5.000,000,000-t túlhadja.

Dohány művelés Ceylonban. Amióta a Sumatra szigetén dolgozó társaságok közül néhány olyan mesés osztalékot fizetett, azóta Ceylon szigetén is, amelynek klimatikus és talajviszonyai azéhoz hasonlóak, nagy figyelmet fordítanak a dohányművelésre és nem lehetetlen, hogy a közel jövőben a dohányt termesztő országok száma egy angol gyarmattal meg fog szaporodni. A «Tobacco» című újságból erről értesülünk. Az előbbi ceyloni kormányzó, Sir Henry Blake, aki állásától nemrégiben vissza vonult, élénken érdeklődött ez ügy iránt és számos adatot gyűjtött a ceyloni dohánytermesztés lehetőségéről. Azt javasolják, hogy néhány helyen felváltva dohányt és egyéb növényt tenyésztenek. Vannak nagy sikások, amelyeknek talaját a dohányművelésre alkalmasnak jelentették ki és ezek vasutakkal vannak egymással összekapcsolva. Már évek óta természetesen Északi Ceylonban kis belföldi gazdák dohányt, amely a helyi szükségletet és nagyrészt Britt-Keletindia déli partvidékének szükségletét is fedezi. Az időjárás ott száraz és a talaj alkalmas. A szerény életmód és az olcsó munkabérek lehetővé teszik, hogy a gyártmány igen kevésbe kerül.

A megmunkálási metódus azonban még régi idők-ről datálódik és amíg európaiak vagy intelligens belföldiek a műveléssel nem foglalkoznak, a dohány kivitel céljaira nem lesz alkalmas. A művelés alatt álló területek, amelyek kiscgazdák tulajdonai, nagyobb részt $\frac{1}{10}$ acre területűek úgy, hogy nem természetesen elegendő, hogy kellően megmunkálhassák, mert a megmunkálási idő legfeljebb öt napig tart. Rendszerint a dohányt egy csomóban a földre teszik, homokkal befedik és egy-két napig szárítják. A szivar különösen olcsó és a belföldi lakosság alsó rétegei igen kedvelik.

A közfigyelmet a kókusz és kaucsuk, amelyek s különösen az utóbbi jó hasznot hajtának, teljesen igénybe veszik, mindamelllett nagyon valószínű, hogy nem hosszú időn belül kísérletet fognak tenni a dohány keverésével, miáltal Ceylonnak mint dohánytermesztő államnak jövője bizonyára meg lesz alapítva. Azt javasolták, hogy egy kis kísérleti állomást állítsanak fel a

magvaknak, a vetés és megmunkálás módjának a piac-képesség szempontjából való megvizsgálása végett.

A kiskereskedelem Ceylonban néhány nagy európai kereskedő cég kezében van, azonkívül sok a belföldi kereskedő. Colombóban nincs európai dohányüzlet, hanem sok belföldi, amelyek a sok ezernyi utassal, akik Európa és Ausztrália és a messze kelet közt ide-oda utaznak, van dolguk Egy szép, európai ember által vezetett üzlet, ha jó helyen rendeztetnék be, szép eredményt hozna.

Nemrég a British American Tobacco Company Colombóban fiókot nyitott a kiskereskedőkkel való üzlet megkönnyítésére.

Dohánygyártás Amerikában. Az amerikai dohányipar rohamos kifejlődése a következő számokból is kitünik: 1850-ben a dohánytermesztés 13.491,141 D tett ki, amely számból Virginia gyártására egyedül 5.158,652 D esett. A hivatalnokok által megszámlált 1418 gyárba 5.008,295 D volt befektetve, a munkások száma 14.236 volt, ezeknek munkabérei évenként 2.420,208 D tettek ki és az anyag értéke 7.341,728 D volt. Az 1905. évben az évi gyártás 33.111,768 D volt a gyártásba 32.398.501 D volt befektetve, az abban az évben elhasznált anyag 126.088,608 D. munkabérekben 62.640,303 D adatott ki, fizetésekre 8.800,434 D és különféle kiadásokra 80.145,016 D. Az 1900. évvel szemben az 1905. évben a gyártás értéke tekintetében 25·6%, az anyag költségekre nézve 35·8% és a munka bérek tekintetében 30·6% emelkedés mutatkozott. Az ország dohánygyáraiban dolgozó munkások száma 1905. évben 159,408 volt.

Az említett gyártási értékből 64·7% szivarra és cigarettára és 35·3% bagóra, pipadohányra és tubákra esett. A munkások közül 85% a szivarok és cigaretták gyártásával foglalkozott. Szivart és cigarettát nagyrészt kisebb vállalatok gyártanak, a többi dohánygyártmányokat ellenben tekintélyes terjedelmű gyárak Vállalatonként a szivar- és cigarettagyártásba átlag 8852 D van befektetve, a dohányipar másik ágában ezzel szemben átlag 413,043 D vállalatonként.

B. Milares szivar. Nemsokára az általunk már a múlt évben bejelentett *B. Milares* szivar forgalomba jut s ezeknek előállítására annyiban változott, hogy csinos tetszetős, préselt formát nyertek. Azonban ennél a változásnál jobban tűnik fel az a tény, hogy a szivar finom kellemes arómájú, amelynél a könnyű valódi Havana-szivaroké sem különb. Jelenleg a szivarokat a kassai gyárban állítják elő, amely erre a legújabb gyártmányára méltán büszke lehet.

„DOHÁNYÁRUSOK KÖZLÖNYE“

ORGAN FÜR DAS GESAMMTE TABAKFABRIK U. VERSCHLEISSWESEN, WIE AUCH DER DAZU GEHÖRIGEN FÄCHER

INHALT: Der Tabak Grossverschleisser in Ungarn. — Unsere Cigarren. — Vermischte Nachrichten.

Der Tabak Grossverschleisser in Ungarn.

Die praktischen Erfahrungen auf dem Gebiete des Tabak-Grossverschleisses innerhalb eines Menschenalters, haben uns gelehrt, dass diese Berufsthätigkeit ganz anders geartet sein müsse, soll damit erreicht werden:

1. Dass derjenige der sich mit dem Engros-handel der kön. ung. Tabakfabrikate befasst, bei diesem Berufe sein Auskommen finde.

2. Dass der Grosstrafikant bei den ihm vorgesetzten Behörden ein coulantes Entgegenkommen finde und eine Unterstützung die ihm seinen Beruf erleichtern helfe.

3. Dass er mit den ihm zugetheilten Kleintrafikanten, welche seine Kunden sind, in einem geschäftlich freundschaftlichem Verhältnisse stehe.

Diese drei Punkte sind es, welche uns als Ideal vorschwebte, als wir zum ersten male publizistisch für die Interessen der Grosstrafikanten eintraten. Zum Punkt 1 bemerken wir, dass wir allen Ernstes anstreben, die Grosstrafikanten erwerbsfähig zu machen, ohne, dass diese darauf angewiesen wären, ihren eigenen Kleinverschleiss auszunützen. Der Grosstrafikant sollte unseren Intentionen nach überhaupt keinen Kleinverschleiss haben, sondern die k. u. Tabak-Regie sollte seine Mühe und Arbeit derart lohnen, dass er von dem Ertrage seines Geschäftes zu leben vermag. Es ist eine tendenziöse Unwahrheit, dass das Finanz-Ministerium nicht geneigt wäre die Provision der Grosstrafikanten derart zu erhöhen, dass sie den Kleinverschleiss leicht entbehren könnten. Das Finanz-Ministerium ist hiefür schon aus dem Grunde leicht zu gewinnen, weil es die ewigen Klagen der Kleintrafikanten endlich los werden möchte und weil schliesslich das Schwestern-Monopol Österreich die Provisionen der Grosstrafikanten ebenfalls

erhöht und die Kleintrafik allmählig abschafft. Aber was nützt das alles. Wir hatten den Fehler begangen zum Präsidenten des Verbandes der Grosstrafikanten gerade jenen Mann wählen zu lassen, der gerade die beste Kleintrafik im Lande besitzt, indem er aus der Kleintrafik und deren Nebenartikel allein einen reinen Nutzen von 40000 Kronen bezieht. Da nun aber die Grosstrafik des Herrn Sopronyi nicht mehr als 20000 Kronen trägt, so wäre er natürlich ein Narr, wenn er für eine Neuerung eintreten würde, wie wir sie in Vorschlag brachten und auch fortwährend in Vorschlag bringen werden.

Punkt 2 unserer schon so oft zum Ausdruck gebrachten Intentionen betrifft die Unterstützung der Grosstrafikanten, von Seite der vorgesetzten Behörden. Wir fragen aber: Erfolgt diese Unterstützung und kann sie erfolgen, wenn es im Lande kaum einen Grosstrafikanten gibt, der heute auf seinen Verschleiss im Grossen, mehr Gewicht legen würde, als auf seinen Verschleiss im Kleinen? Nothwendigerweis muss ja der Grossverschleisser nicht nur vom Publikum und den Kleintrafikanten sondern auch von den Behörden als Konkurrent des Kleinverschleissers gehalten werden. Und ist er es denn in Wirklichkeit etwa nicht? Ei freilich, man wird einwenden, dass unter den gegebenen Umständen die Sache nicht anders möglich ist. Sehr richtig! Aber warum werden diese Umstände nicht geändert? Wozu ist denn der Verband eigentlich da? Vielleicht etwa darum, dass die Grosstrafikanten aus der Provinz einmal im Jahre hier in der Hauptstadt ein Bankett abhalten können? Wir behaupten, dass das Finanz-Aerar sehr gerne geneigt wäre korektere Zustände auf dem Gebiete des Verschleisses zu schaffen, als sie dermalen herrschen. Denn, endlich muss ja Klarheit in der Sache ge-

bracht werden. In Punkt 3 erwähnen wir des oft sehr getrübteten Verhältnisses zwischen Gross- und Kleintrafikanten. Die Schuld daran trägt einzig und allein die Kleintrafik des Grosstrafikanten. Wer daran nicht glauben will, dem können wir Geschichten erzählen, dass er selber zur Einsicht gelangen wird, es könne fernerhien nicht so bleiben. Aber ganz abgesehen hievon, liegt es auch im Interesse der Grosstrafikanten nicht, dass es so bleibe, wenn auch der Präsident des Verbandes sich nur sehr schweren Herzens von seiner Kleintrafik trennen würde, was wir ihn aufs Wort glauben, zumal den Nutzen den er erzielt, das Finanz-Ministerium natürlich der Grosstrafik nicht bewilligen wird. Aber Herr Sopronyi ist nur ein Einziger und nicht die Gesamtheit. Und der Grosstrafikant in der Provinz, dem man die Provision aufbessern wird, er hat ein ganz anderes Interesse zu verfolgen, als Herr Sopronyi und seine Anhänger. Und darin liegt eben der verhängnisvolle Irrthum und Fehler den ein Theil der Grosstrafikanten begeht, indem er dem Verbands angehört, ohne sich um die Vorkommnisse darin recht zu kümmern. Es genügt nicht einmal im Jahre die hübschen Reden anlässlich der Generalversammlung anzuhören, sondern man muss auch den Werth den der Verband eigentlich besitzen sollte und den er ganz gewiss nicht besitzt, erkennen.

Der Verband benöthigt, wenn er schon bestehen soll eine tüchtige Kraft als Präsidenten, hauptsächlich aber, eine unabhängige Kraft, die nichts für sich selber erzielen will. Unseres Erachtens nach gibt es in der Provinz sehr viele solche Kräfte. Auch sehen wir nicht ein, dass der Sitz des Verbandes in Budapest sein muss, er könnte ebenso in einer Provinzstadt sein. Was aber die Publikationen des Verbandes anbelangt, so würden wir rathen, das dieselben von Fachleuten verfasst (das heisst von Grosstrafikanten und nicht von Beamten die nichts davon verstehen) und dass diese Publikationen vorher von einem Comité gelesen werden. Denn man hat kaum einen Begriff davon, welches gefährliches Werkzeug die Feder ist, wenn man sie nicht zu handhaben versteht. Und nur noch Eines.

Die Zeit ist nicht ferne, wo jeder Grosstrafikant einsehen wird, dass wir mit unseren Behauptungen Punkt für Punkt recht haben. Der Grosstrafikant von heute, ist nichts anderes als das Aschenbrödel unter den Geschäftsleuten, als ein bequemes und überflüssiges Werkzeug dem Aerar, und als ein gefährlicher Konkurrent und Feind für den Kleinverschleisser. Und wofür das Alles? Etwa für den schundigen geringen Lohn den er einheimst? Könnte er denselben nicht nobler, angenehmer und vielleicht sogar auch höher einheimsen, wenn er den Kleinverschleiss aufliesse? Wir glauben entschieden, — ja.

Unsere Cigaren.

Angefangen bei den Buchstaben A bis an dem K das ist die gesammte Stufenleiter jenes Verschleissartiefes, welcher für die Raucherwelt Ungarns berechnet, sämtliche Geschmacksrichtungen befriedigen soll. Natürlich rechnen wir nicht jene Cigarrensorten dazu, welche nur in sehr geringen Mengen und lediglich der Nachfrage wegen, in dem Katalog des Specialitätenhandels enthalten sind, trotzdem sie, wie die genannten Sorten Innländer Fabrikate sind.

Und mit diesem paar Sorten, welche auch schon zum Beginne des Tabak Monopols zum grössten Theil existirt haben, wirthschaftet man noch heute fort, ohne dass bloss daran gedacht wird, eine Änderung herbeizuführen, wie sie die Gegenwart erfordert. Pardon, wir haben hier eigentlich eine Bemerkung zu machen, die unsere Tabak Regie in Schutz nimmt. Unsere Tabak Regie hat unseres Wissens nach, schon oft daran gedacht eine gründliche Abänderung dieser Verschleiss Sorten insoferne vorzunehmen, als diese Sorten, wie auch deren Namen geändert, hauptsächlich aber vermehrt werden sollen. Die Absicht in dieser Hinsicht eine gründliche Reform durchzuführen, bestand und besteht schon lange. Das Hindernis warum es nicht geschah, war stets in dem Umstande gelegen, wonach das österreichische Tabak Monopol, den dort vorhandenen konservativen Standpunkte nicht verlassen will. Und da unser Tabak Monopol, nachdem es keine Zollgränzen gibt, in dieser Frage mit dem österreichischen Monopol gleichmässig vorgehen muss, so blieb alles hübsch beim alten. Die Schuld lag übrigens auch an den ehemaligen Staatssekretair Herrn von *Gränzenstein*, der in allen Fragen des Tabak Monopols nur sich selbst Verständnis zutraute und der Oesterreich gegenüber die Nachgiebigkeit selbst war. Bei der Gestaltung des Betriebes auf dem Gebiete eines staatlichen Monopols, bedürfen Neuerungen, wie die in Rede stehenden, eines Zeitraumes von mehreren Jahren, um durchgeführt zu werden. Es war daher eine

schlecht angebrachte Sparsamkeit und ein grober Fehler der Leiter des Tabak Monopols, dem ehemaligen Finanz Minister Lukács nicht ausgenommen, dass sie es nicht vorhersehen, was in Bälde eintreten muss, nämlich, eine Gleichgiltigkeit des Rauchers den Cigarren gegenüber, die trotzdem ihre Fabrikation nur unwesentlich bekrittelt werden kann, gleichwohl nur wenig Beifall bei den Consumenten finden.

Und das ist eine Sache die uns gar nicht wundert. Wie soll auch eine Cigarre anregen, die sich weder im Aussehen noch in ihrem Namen ein halbes Jahrhundert hindurch nicht ändert. Die Britanica Cigarre, die eine Favorit Cigarre war, müsste heute den zehnfachen Consum erzielen den sie hat. Warum? Weil gerade diese Cigarre sowohl was ihre Mittelstärke anbelangt, als auch ihr Preis der für den Mittelstand berechnet ist, den grössten Theil der Raucher für sich haben müsste. Nun aber ist diese Cigarre 43 Jahre alt, nicht viel jünger sind auch die «neueren Sorten», wie Regalitas und Trabuco. Die E, F, G, H Zigarren dagegen waren schon beim Beginne des Monopols da, und was schliesslich die kurze Virginia und die Operas anbelangt, die beide uns von Österreich vor 10 Jahren aufgedrängt wurden, so wird diesen Sorten kein Mensch eine Thräne nachweinen, wenn sie nicht mehr existiren werden.

Eine Änderung ist dringend geboten. Vermehrung der Sorten, neue Sorten, Umänderung der alten, das ist es, was unser Tabak-Monopol unter allen Umständen braucht. Alles, alles, hat sich im Verlaufe der letzten 50 Jahre geändert, alles, nur die österreichischen und Ungarischen Cigarren nicht. Das Schlimmste an dieser Nichtänderung, an diesem konsequentem Festhalten der alten Formen und Namen besteht darin, dass die Raucher dieser Cigarren, sie gerade geändert finden, indem sie meinen, das man Einst bessere Cigarren erhielt. Der Consument kann es eben gar nicht glauben, dass keine Umänderung stattfinden könne.

Vermischte Nachrichten.

Die Einfuhr ausländischer Cigaretten nach Deutschland nimmt bedeutende Dimensionen an, was uns gar nicht wundert, wenn man in Betracht zieht, wie sehr deutsche Cigarettenfabrikanten (Ehre den Ausnahmen) den Consumenten als ein Ausbeute Objekt betrachten. In der That raucht man in der ganzen Welt keine solche schlechten, mit allerlei Parfums und Zuthaten vermengten Cigarettentabak, beziehungsweise Cigarette als im Deutschland. Mehr als die Hälfte der nach Deutschland eingeführten Cigarettenstammen aus Österreich. Wir lassen hier den staatsrechtlich gebührenden Titel Ungarn weg, so leid es uns thut, denn nur sehr wenige Cigaretten stammen aus Ungarn. Was sagt unsere Tabak-Regie zu dieser Thatsache?

Glückliche Tabaktrafikanten. Der Verband der Grosstrafikanten hat in seinem Verbands eine sogenannte «Sektion der Kleintrafikanten» errichtet. Es hat dies den Zweck, um bei jeder Gelegenheit, wo die Trafikanten oder dessen Verband, für die Lostrennung der Kleintrafik von der Grosstrafik spricht, im Namen der Kleinverschleisser eintreten zu können, was natürlich eine grosse Verwirrung hervorruft. Man erinnert sich auch, dass diess schon einigemal geschehen ist.

Diese «Sektion,» deren Mitglieder den Missbrauch der mit ihrer Mitgliedschaft getrieben wird, kaum ahnt, veranstaltet nun, wie wir hören ein Banket verbunden mit einer Tanzunterhaltung. Diese «Sektion der Kleintrafikanten» vermag nämlich auf andere Weise nicht kund zu thun, dass es ihnen herrlich hieniden geht. Freilich gehören dazu gerade jene Trafikanten, die wirklich glänzende Geschäfte haben, nur traurig, dass ihrer so wenige sind. Als Lady Patronesse soll eine Trafikantin fungiren, die gleichzeitig mit diesem Feste, auch das Fest ihrer vierzigjährigen Thätigkeit, als Trafikantin feiert. Es freut uns zu hören, dass es noch immer einige Trafikanten in der Hauptstadt gibt, denen es so gut geht, dass sie ans Banketiren Gefallen finden. Sr. Excellenz der Herr Finanz Minister wird nun mit Recht Grund haben, wie im Vorjahre im Abgeordnetenhaus zu erklären, dass die Trafikanten nicht zu bedauern sind. Indess, wir glauben gleichwohl, dass sie bedauernswerth sind, wenn es unter ihnen Leute gibt, die kein Verständnis für das Wohlergehen der Gesammtheit haben.

Billige Reklame. Eine französische Cigarettenpapier Fabrik die auch eine Niederlage in Wien besitzt, hat jüngst einen Reklam Artikel in einem hiesigen Blatte für theures Geld untergebracht. Diesen Artikel, der ungefähr 100 Druckzeilen ausmacht, haben in ihrer Unschuld sehr viele Blätter in Deutschland nachgedruckt. Wir glauben nicht, dass die Firma den betreffenden Zeitungen einen Nachdrucks Prozess machen wird.

Die Grosstrafik des VII. Bezirkes, — wurde jüngster Tage eröffnet und sämtliche dahin gehörenden Tabakkleinverschleisser zur Fassung dort angewiesen.

Die Tabakfabrikation in Amerika. Die rapide Entwicklung der amerikanischen Tabakindustrie erhellt aus folgenden Ziffern: Im Jahre 1850 meldeten die hiesigen «tobacconists» einen Jahreswert der Produktion von D 13,491,147, von welcher Ziffer auf das Produkt Virginias allein D 5,158,652 entfielen. In die damals von den Zensusbeamten gezählten 1418 Tabakfabriken waren D 5,008,295 investiert, die Zahl der Lohnarbeiter betrug 14,236, deren Lohneinnahmen für das Jahr beliefen sich auf D 2,420,208 und der Wert der verwandten Materialien auf D 7,341,728. Im Jahre 1905 bewertete sich die Jahresproduktion der Tabakfabriken des Landes auf D 331,117 681, in die Industrie war ein Kapital von D 323,983,501 investiert, die Kosten der in dem Jahre verbrauchten Materialien be-

liefen sich auf D 126,088,608, für Löhne wurden D 62,640.303 verausgabt, für Saläre D 8,800.434, und diverse Ausgaben stellten sich auf D 80,145.016. Im Vergleich mit dem Jahre 1900 zeigte sich in 1905 eine Zunahme hinsichtlich des Wertes der Produktion um 25,6 pCt., der Materialkosten um 35,8 pCt. und der Lohnkosten um 30,6 pCt. Die Zahl der in den Tabakfabriken des Landes beschäftigten Lohnarbeiter betrug in 1905 159.408.

Von dem gemeldeten Produktionswerte entfielen 64,7 Prozent auf Cigaretten, und 35,3 pCt. auf Kau-, Rauch- und Schnupftabak. Von den Lohnarbeitern waren 85 Prozent in der Fabrikation von Cigarren und Cigaretten beschäftigt, und während 16.305 Etablissements gezählt wurden, gab es für die Erstgenannten nur 433 Fabriken. Cigarren und Cigaretten werden zumeist in kleinen Etablissements hergestellt, die anderen Tabakfabrikate dagegen in Fabriken von ansehnlichem Umfange. Pro Etablissement sind in die Cigarren und Cigaretten-Fabrikation im Durchschnitt D 8852 investiert, in den anderen Zweig der Tabakindustrie dagegen durchschnittlich D 413,043 pro Etablissement.

Dass das Rauchen nicht ohne Einfluss auf den menschlichen Organismus bleibt, ist bekannt. Ebenso bekannt ist, dass sich ständig «Forscher» finden, die aus Mangel an besserer Beschäftigung immer wieder über den Tabak herfallen. Neues bringen sie nur selten

dabei ans Tageslicht; das tut in ihren Augen auch nichts, denn was sie beabsichtigen, nämlich als Volkfreunde und Wohltäter ihrer Mitmenschen zu erscheinen, das erreichen sie, und das genügt ihnen. Jetzt hat sich wieder ein Dr. Hesse in der «Umschau» mit dem Tabak als einer «brennenden Frage» beschäftigt, bei welcher Arbeit die Ueberschrift und der Schluss das beste ist. Denn nachdem dieser «Forscher wieder alle möglichen gruseligen Geschichten über den Tabak erzählt hat, kommt er zu einem Schluss, der alles Vorhergesagte nahezu aufhebt. Er sagt nämlich: «Immerhin hat aber das Rauchen, wenn es in mässigem Grade betrieben wird, auch seine guten Seiten. Die Cigarre nach einem reichlichen Mahl, die besonders geschätzt wird, übt sicher auf die Verdauung einen anregenden Einfluss aus. Auch ist die wolthuende Wirkung des Rauches nach angestrenzter geistiger Arbeit, besonders aber der beruhigende Einfluss nach heftiger Gemütsbewegung hinreichend bekannt.» — Darin kann man dem Verfasser natürlich nur beipflichten. Aber wenn man die Folgen des «übermässigen» Rauchens immer in den Vordergrund schiebt, kann man schliesslich auch bei Tausenden von anderen Dingen die denkbar schädlichsten Folgen nachweisen. Wir brauchen nur an unsere zahllosen Hausmittel zu denken. Menschen die sich nicht beherrschen können, müssen eben ihre Haut zu Markte tragen; als abschreckendes Beispiel kann man sie nicht hinstellen.

„BOURBON“

szivarkahüvelyk, az egyedüli hüvelyk, amely dohánynagyárusok és különlegességi raktárok részére ajánlható. A hüvelyküzletben divatos verseny sajnos következménye, hogy a dohánynagyárusok és különlegességi raktárak tulajdonosai már nem foglalkozhatnak haszonnal a hüvelyk elárusításával. Ezen visszás állapotra segitendő ily feltételek mellett, hozza forgalomba az **Elster és Topf** cég a „Bourbon“ szivarkahüvelyeket, a melyek az inreális versenyt kizárják. A „Bourbon“ hüvelyeket kitünő sikerrel vezette be már is több dohánynagyárusító u. m. **Hirsch Jakab budapesti**, továbbá az **aradi, miskolczi, brassói, segesvári, kassai, kolozsvári, szabadkai, prágai, brünni, olműci, linzi, innsbrucki stb. különlegességi árudák**. Elster és Topf lemergi cég kívánatra szivesen szolgál mintákkal és irlapokkal, melyekből a dohánynagy- és különlegességi árudák részére biztosított előnyök megtudhatók.

!! MINDENÜTT KAPHATÓ !!

Legjobb a

Kardos

svéd gyújtó.

Legjobb a

Germán és Krokodil

rózsaszalon-gyújtó.

!! MINDENÜTT KAPHATÓ !!